

Committeebetænkning

angaaende

Evangsdaab anvendt mod Børn af Baptistmenigheden her i Landet.

Undertegnede Committee har af Conventet modtaget det Hverv at undersøge, om den Evangsdaab, der som Anvendelse af Cancellieplacat 27de Decbr. 1842, 3, her i Landet og navnligt her i Hovedstaden iværksættes paa Børn af baptistiske Forældre, lader sig retfærdiggjøre fra vor egen Kirkes Standpunct, og hvorvidt der for Conventet maatte være Anledning til at indgaae med et underdanigst Andragende til det Kongelige Danske Cancellie, om at denne Evangsdaab, der i den senere Tid oftere har gjentaget sig, maatte bortfalde.

„Paa det at Børn af baptistiske Forældre“, hedder det i Cancellieplacaten, „ikke skulle berøves det Gode, strax at indlemmes i det christelige Samsund, have Forældrene, hvad enten de ere bosiddende i Fredericia eller andensteds, inden lovbestemt Tid, i Henhold til Bestemmelserne i Forordningen af 30te Mai 1828, at lade deres Børn døbe; dog kan Daaben, forsaavidt Forældrene ikke selv ønske at foranstalte den, besørges af en af Dyrigheden for dette enkelte Tilfælde beskiftet Bærge, og kan til dens Udførelse ved Hjemmedaab paa nærmere Ansøgning imødesees Bevilling.“ Erfaring har viist, at baptistiske Forældre

ikke blot ikke ønske selv at foranstalte deres Børns Daab, ikke blot forholde sig passive ved at denne besørget efter Dyrighedens Foranstaltning, men af al Magt gjøre activ Modstand, saaledes at Forordningen, der vel ikke udtrykkelig taler om fysisk Tvang, dog ikke har kunnet overholdes uden fysisk Tvangs Anvendelse. Verdslig Tvang og Forfølgelse pleier ikke at dæmpe, men at nære den religiøse Iver, og det er derfor ikke usandsynligt, at saadanne ikke blot for Baptister, men ogsaa for Lutheraner forargelige Optrin kun ville blive hyppigere i Fremtiden og endnu i høiere Grad tiltrække sig den almindelige Opmærksomhed.

Til Forsvar for Tvangsdaabs Anvendelse i nærværende Tilfælde er i Motiverne til den omtalte Placat, der findes indferte i Collegialtidenden 1843, No. 3 og 4, anført, at "da Baptisterne i Barnedaaben see en ugyldig Handling, der ingen Indflydelse kan have paa Barnets Salighed, ville de ikke med Rette herover kunne besvære sig, naar de kun ikke selv skulle foranstalte deres Børns Daab" (p. 64). Vi skulle her ikke nærmere indlade os paa, hvad der fra Baptisternes Side kunde være at indvende mod dette Raisonnement. Overhovedet ville vi her ikke overveie, hvad vor Daab er for Baptisterne, men hvad den er og bør være for os selv. Der synes nemlig ved denne Leilighed ikke at være taget tilstrækkeligt Hensyn til det Spørgsmaal, om en saadan Daabspraxis, som ovennævnte, er forenelig med den Betragtning af Daaben, hvilken Statskirken d. e. den evangelisk-lutheriske Kirke selv vedkjender sig. Vi maa efter modent Overlæg besvare dette Spørgsmaal benægtende, just fordi vi i Barnedaaben ikke see en ligegyldig Handling, men Herrens egen Daab.

Det vil nemlig være indlysende, at til Sacramenternes rette Forvaltning ikke blot hører, at de i det Rituelle udføres efter Herrens Indstiftelse, men ogsaa, at de gives i Docr-

eensstemmelse med Indstiftelsen. Idet Sacramenternes Forvaltning er betroet Kirken, kan Kirken ikke uddele dem, uden at tage Hensyn til Betingelserne for deres rette Brug og Anvendelse, til de Forhold, under hvilke, de Individier, til hvilke de gives. Og just fordi den i Naademidlerne erkjender hellige Mysterier tør den ikke give dem der, hvor de aabenbart udsættes for Vanhelligelse. Vel tør Kirken ikke egenmægtigt forholde Menneftene Herrens Betsignelser; vel maa den overlade til Aanden, hvilke Virkninger Naademidlerne skulle frembringe i Menneftenes Hjerter; men hvor den erkjender, at aabenbare og positive Hindringer ere tilstede for Naademidlernes Virksomhed, hvor den maa serudsætte eller forudsce en positiv Resistens mod den guddommelige Naade i Sacramentet, der tør den ikke uddele dette, fordi Indstiftelsens Hensigt her aldeles vilde forseiles. Hvad nu nærværende Tilfælde angaaer, saa staaer det fast, at Herren har knyttet et Baand mellem Daab og Tro, hvilket Mennefter ikke tør sønderrive. Ligesaa lidt som Kirken bekjender en Tro, der gjør Herrens Gjerning og Gave i Daaben overflødig, ligesaa lidt bekjender den en Daab, der gjør Troen overflødig. Heraf følger, at Kirken ikke kan give Daaben, uden hvor den har Grund til at antage, at en tilsvarende Tro paa Daaben og den med Daaben følgende kirkelige Bekjendelse vil kunne udvikles og træde i Kraft. Den kan kun give Daaben under Forudsætning af, at dette dens Grundsacrament vil kunne træde i den rette Stilling, i levende Forhold til dens øvrige Naademidler, til Guds Ord, til Bonnen og Communionen. Den maa forudsætte, at dens Barnedaab for de Børn, som deelagtiggjøres deraf, kan blive den rette Christendomsbegyndelse, kan blive Grundlaget for en tilsvarende Børnelærdom, en tilsvarende Confirmation, en tilsvarende Altergang. Men denne Forudsætning synes Kirken i nærværende Tilfælde ikke at kunne have. Kirken synes her at være kommen

til den yderste Grændse for sin Virksemhed, nemlig den positive Resistens, der vel ikke umiddelbart kan tænkes at være tilstede i Baptistbørnene, men dog uundgaaeligt vil blive dem indplantet. Hvorledes skal en med vor Daab overensstemmende Børnelærdom kunne meddeles og finde Indgang hos Børn af Forældre, der tilhøre en udenfor Statskirken staaende Sect, hvis Tro netop gaaer ud paa at bestride vor Daab! Disse Forældre, til hvis Paavirkning Børnene ifølge Forholdenes Natur nødvendigst ere givne til Priis, ville ikke forholde sig ligegyldige i Henseende til deres Børns religiøse Opdragelse, men saavidt det staaer til dem, søge at udrette vor Daab, indpræge dem det samme gjenstridige, mod vor Kirke fjendtlige Sindelag, hvoraf de selv ere besjælede. Og idet de ville opdrage deres Børn i en Tro, der strider mod Børnenes Daab, ville de tillige indprente dem en Betragtning af Guds Ord, af Nadveren, af Saliggjorelsens Orden, der er i aabenbar Strid med den Kirke, i hvis Navn Daaben er dem paatvunget. Den modsatte Indvirkning, som her kan tænkes at finde Sted fra Statskirkens Side (ved den almindelige Skoleunderviisning eller ved privat Formaning), er under nærværende Forhold og Betingelser for Intet at regne. Man betænke den religiøse Enthusiasmes Magt. Man betænke, at Familien er Børnets aandelige Moderkjød, og at navnlig i religiøs Henseende de stærkeste og varigste Indtryk bibringes det barnlige Sind gennem Forældrenes Lærdom og Exempel. Den eneste grundige Maade, at fjerne disse fjendtlige Betingelser paa, vilde være, efter Daaben aldeles at tage Børnene fra Forældrene og overgive dem til et andet Familieliv eller en Opdragelsesanstalt, hvor de kunde faae en til deres Daab svarende Underviisning, en Fremgangsmaade, der imidlertid fra ethvert andet Synspunct vilde findes forkastelig.

Naar det i Cancellieplacaten hedder, at man ikke har villet berøre Børnene det Gode strax at indlemmes i det kirkelige Samfund: saa indsee vi ikke, at Kirken kan have Grund til at antage, at det i og for sig Gode (Daaben) under nærværende Betingelser ogsaa vil kunne komme disse Børn til Gode. Snarere kunde der være Grund til at befrygte, at Daaben, just fordi den ikke er en blot Ceremonie eller en borgerlig Indretning, men et høibelligt Sacrament, ved den Bespottelse, ved det gjenstridige og fjendtlige Sindelag, der fra Forældrene gaaer over paa Børnene, skulde blive dem til Anstød og Dom, til Forvirring og Fordærvelse for deres Sjæle. Under ingen Omstændigheder kan den Thesis opstilles, at Daaben uden nogenfømhelst Betingelse vil kunne komme dem til Gode, som døbes. Og dog synes man at forudsætte dette, naar man med Magt døber Børn af Forældre, der ikke befinde sig indenfor Statskirkens Enemærker, altsaa heller ikke ere Gjenstand for dens ordentlige Indvirkning, men som høitideligt ere udtraadte af Statskirken, og have ombyttet dens Daab og Troesbekjendelse med en anden. Man vilde ellers efter samme Analogie kunne udstrække Tvangsdaaben til Børn af jødiske Forældre.

Saae mislig er da tilvisse den Stilling, i hvilken Statskirkens Præster maa befinde sig, hvor det paalægges dem som Embedspligt at nøde Daaben paa Børn af Forældre, der tilhøre et udenfor Statskirken staaende Religionspartie, at skulle give Daaben paa en Maade, der ikke kan andet end findes stridende mod dens Aand. Allerede have flere Præster derved fundet sig høilig besværede, og det er at forudsee, at jo mere Bevidstheden om vor egen Daabs Betydning klarer sig, desto almindeligere ville Statskirkens Præster føle deres mislige Stilling i denne Henseende. Men ikke blot fra Præstens Standpunkt frembyde sig store Banffeligheder. Der er endnu et andet misligt Punct, hvorpaa vi maa henlede Opmærksom-

heden, nemlig Faddernes eller Daabsvidnernes Stilling ved denne Tvangsdaab. Ifølge Kirkens gjennem Aarhundreder hævede Bedtægt kan ingen Daab gives uden Daabsvidner, der repræsenterer Modernemigheden, og som tillige overtage sig christelige Forpligtelser med Hensyn paa Børnenes tilkommende Opdragelse. Det er os nu ubegribeligt, hvorledes Noget under nærværende Forhold frivilligt skulde ville overtage sig disse Forpligtelser, eller hvorledes dette af den borgerlige Overighed kan befales Noget. Vel er det os ikke uvitterligt, at Fadderskabet i vore Tider af Mange betragtes som en blot Formalitet eller borgerlig Handling. Men Kirken har ingen- sinde vedkjendt sig en saadan Betragtning af Daabsvidnet, end sige, at den skulde kunne taale, at dette, som i nærværende Tilfælde, aabenlyst fremtræder som et tomt Skin, der grændser til Ironie. Hvad enten vi derfor betragte den her omtalte Daab i dens Forhold til Barnet, der døbes, eller til Præsten, der giver Daaben, eller til de Personer, der ere Faddere, saa maa vi i ethvert Tilfælde finde, at den fra det kirkelige Standpunct ikke lader sig forsvare. Vi maa endnu tilføie, at vi ved at paatvinge Baptisterne Børnedaaben som Noget der for dem er uden Betydning, selv bestyrke dem i deres Ringeagt for den.

Saavidt vi kunne skjønne af det Referat, der i Collegialtidenden er givet af de fra Biskopperne indkomne Betænkninger i Baptistsagen, finde vi ikke, at Tvangsdaab er bleven tilraadet. Meget mere finde vi, at flere Biskoppers Ytringer vise hen til en modsat Anskuelse. I den Erklæring, som af Medunder tegnede Stiftsprovst Tryde er indgiven til Cancelliet angaaende hans Forhandlinger med Graveur Mønster, er det udtrykkeligt tilraadet, at tilstede Baptisterne Frihed i den omtalte Henseende. Kun i den særlige Betænkning, som Biskoppen over Sjællands Stift har afgivet i Anledning af Stiftsprovst Trydes Indberetning, finde vi udtalt, at Staten maa være berettiget til

at optage Baptistbørnene i vort Kirkesamfund, hvorfor Biskoppen har antaget, at det maatte paalægges Præsten at drage Omsorg for at Baptistbørnene bringes til vor Daab (P. 60). Idet vi i denne Anledning beklage, at kun een Biskop er bleven hørt angaaende Stiftsprovst Trydes Forslag, tillade vi os tillige at bemærke, at naar man har villet motivere den mod Baptistbørnene anvendte Fremgangsmaade derved, at Staten har Ret til at fordre, at ethvert Barn strax skal henregnes til et Religionsamfund, og at, naar Baptisterne ikke ville optage deres Børn i deres eget Samfund, Staten da maa være berettiget til at optage dem i vort: da vilde denne Slutning, om den end ellers fandtes indlysende, dog slet ikke nytte, hvor Optagelsen, som vi have stræbt at vise, strider mod Statskirkens egne Grundsætninger, og er den ei til Gavn, men til Skade. Forudsætningen, at Baptistbørnene ikke skulde tilhøre noget religiøst Samfund, er desuden urigtig, thi de tilhøre aabenbar Baptist-Samfundet som Mødermenighed. Og skjøndt der kan siges, at de først ved Baptistdaaben blive myndige Menighedslemmer og i strengere Forstand optages i denne Sect, saa opdrages de dog af Forældrene i en Tro, der svarer til denne her i Riget tolererede Sects Daab. Vi tillade os fremdeles at bemærke, at naar Cancelliet i sin til H. M. Kongen indgivne Betænkning har udtalt sig for, at der maatte indrømmes de Individier, der have ladet sig forlede til at gaae over til den baptistiske Sect, al den Frihed til at dyrke Gud efter deres Overbeviisning, som uden at udsætte Kirkens, Skolens og Familiernes Fred for Fare lod sig indrømme (P. 64); og naar fremdeles Collegialtidenden indrømmer, „at det ikke er nogen i sig farlig, ligesom frem uchristelig eller uforstandig Lære, at Daaben bør udsættes indtil Bedkommende med Overbeviisning kunne erkjende Christendommens Sandheder og tilegne sig samme (P. 62): saa

synes heri fra Statens Standpunct Præmisserne at være givne til Eftergivenhed i nærværende Sag.

Vor Indstilling til Conventet er derfor denne, at Conventet vilde indgaae til det K. D. Cancellie med et underdanigst Andragende om, at den Tvangsdaab, der anvendes mod Børn af Baptistmenigheden her i Landet, for Eftertiden maatte bortfalde som uforenelig med vor egen Daabs Natur og Værdighed.

Den 1ste December 1844.

S. Martensen. C. B. Kolthoff. Grundtvig.

C. Tryde. Spang.

